DESPRE CRONOLOGIA ATESTĂRILOR SUPINULUI[1]

ADINA DRAGOMIRESCU
Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan − Al. Rosetti", Bucureşti
Facultatea de Litere, Universitatea din Bucureşti

1. Introducere

Acest articol face parte dintr-o cercetare monografică mai amplă despre supinul românesc şi sintetizează rezultatele studiului unui corpus bogat de texte de limbă veche (vezi lista surselor). Această cercetare este motivată de lipsa unui studiu diacronic despre supinul românesc, de informaţiile bibliografice contradictorii atât despre originea supinului românesc (moştenit din latină sau creat în limba română), cât şi despre apariţia / atestarea în română a diverselor tipare cu supin. Ca metodă de lucru, voi urmări cronologia atestărilor supinului în corpusul cercetat, subliniind, în paralel, dacă informaţiile din bibliografie sunt confirmate sau nu de cercetarea de corpus. Am inclus în bibliografie mai ales lucrările în care se face referire la supin din punct de vedere diacronic. Scopul mai adânc al acestui studiu – ca şi al cercetării monografice în ansamblu – este acela de a readuce în discuţie relaţia dintre supinul românesc şi cel latinesc.

Urmând clasificarea din Brâncuş (2007 [1967]: 168) şi din Pană Dindelegan (1992, 2013), se disting trei tipuri de supin, în funcţie de compatibilităţile de construcţie cu termenii subordonaţi:

(a) supinul nominal, caracterizat prin faptul că acceptă determinanţi, mai ales articolul definit (*făcut**ul,** mers**ul***); argumentul intern sau extern este un genitiv, un posesiv sau un grup prepoziţional cu *de*, echivalent cu genitivul (*făcutul sarmalelor*, *făcutul de sarmale*); acceptă modificarea prin adjectiv, inclusiv antepus: *simplul făcut de sarmale*;

(b) supinul verbo-nominal (ambiguu categorial), caracterizat prin faptul că nu este însoţit de determinanţi şi nu se construieşte cu subiect sau cu un complement direct;

(c) supinul verbal, care nu acceptă determinanţi şi se construieşte cu acuzativul/cu un complement direct (rar şi foarte limitat sintactic, cu subiect) sau dobândeşte, contextual, valoare predicativă.

2. Datele din corpus

2.1. *Supinul nominal*

Pentru supinul nominal, datele oferite de corpus sunt foarte clare: încă din primele texte româneşti, supinul nominal este bine reprezentat. În funcţie de specificul textului, de vechime, de preferinţele autorului, supinul nominal alternează, în proporţii diferite, cu infinitivul nominal. Ceea ce este de reţinut este că, în primele texte româneşti, atât supinul

[1] Acest articol a fost realizat în cadrul proiectului „Valorificarea identităţilor culturale în procesele globale", cofinanţat de Uniunea Europeană şi Guvernul României din Fondul Social European, prin Programul Operaţional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007−2013, contractul de finanţare nr. POSDRU/89/1.5/S/59758.

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

nominal, cât şi infinitivul nominal erau formaţii lexicale/procedee uzuale de formare a cuvintelor.

Fără să se poată face vreo generalizare legată de clasele de verbe care acceptă nominalizarea ca infinitiv sau nominalizarea ca supin (vezi şi Pană Dindelegan 2011: 119), în textele din secolul al XVI-lea (ca, de altfel, în toată evoluţia limbii române) se observă că infinitivul nominal este mai frecvent şi mai diversificat lexical decât supinul nominal. În documentele originale, ambele forme sunt destul de frecvente, însă mult mai limitate lexical decât în celelalte texte.

În cele ce urmează, am reprodus câteva liste cu supin şi cu infinitiv nominal din texte reprezentative pentru secolul al XVI-lea.

(a) Supin cu formă de masculin-neutru:

(1) *ieşitul, începutul, ustenitul, vânratul, aşternutul, chematul, rrăsăritul, apusul, cruţatul, ştiutul, adunratul, cuntinritul, alesul, urritul, răsăditul, venritul, aplecatul, biruitul* (*Psaltirea Hurmuzaki*, 1491–1520)
(2) *împlutul, născutul, îngrupatul, clătitul, turburatul, auzitul, suitul, venitul, crescutul, tâmpinatul, deresul, datul, crescut, cerşutul, cetitul, plânsul, căitul, adunatul* (Coresi, *Tâlcul evangheliilor*, 1567–1568)
(3) *datul, vărsatul, prinsul, ţinutul, certatul, apusul, ascunsul* (Coresi, *Molitevnic rumânesc*, 1567–1568)
(4) *sfârşitul, dusul, întrebatul, ştiutul, rrisul, venritul, descuperitul, ţinrutul* (*Codicele voroneţean*, 1563–1583)
(5) *începutulu, înţelesu, ascultatulu, apusu, lăsatul, răsăritulu, venitu, schimbatulu, turburatulu, adurmitulu, dospitul, seceratul, tâmpinatul, adeveritulu, ertatulu, luatulu, clătitulu, eşitul* (Coresi, *Carte cu învăţătură*, 1581)
(6) *ieşitul, venitul, săvârşitul, începutul, uscatul, sfârşitul, ţinutul, lăcuitul, răsăritul, apusul, strigatul, râs, vânatul, revărsatul, plânsul, văzutul, sămănatul, suitul, născutul, gemutul, tăiatul, afumatul, strigatul, seceratul, clăditul* (*Palia de la Orăştie*, 1581–1582)
(7) *venitul, ieşitul, ţinutul, ştzutul* (*Documente*, 1521–1600).

(b) Supin / participiu cu formă de feminin (ambiguu ca interpretare; prezenţa acestor forme în textele din secolul al XVI-lea a fost semnalată de Diaconescu 1971: 152):

(8) *făgăduita* (Coresi, *Catehismul*, 1559–1560)
(9) *născută, făgăduita, neştiuta, răsărita, scrisa, zisa* (Coresi, *Tâlcul evangheliilor*, 1567–1568)
(10) *lăsata* (Coresi, *Molitevnic rumânesc*, 1567–1568)
(11) *începută, lăcuita, făgăduita, născută* (Coresi, *Carte cu învăţătură*, 1581)
(12) *răsărita, lăcuită, biruita* (*Palia de la Orăştie*, 1581–1582)

(c) Infinitiv nominal:

(13) *scoaterea, plângeriei, chemarea, micşurarea, suspinarea, teamere, ţinreare, putredirea, strigarea, luciire, urdzirea, scutire, arretarea, preceapere, cădeare, cererea, vrearea, rrodirea, ponosluire, smerirea, împlearea, mutare, plângere, amistuirea, micşurarea, suspinare, gâcire, preceapere, creadere, părrăsire, îngânare, călcare, ţinreare, aflarea, cumândare, aducere, clătire, giunghere, amistuire, puteare, chemare, cântare, schimbare, lunrecare, preveghere, gătirea, dare, mâncare, rrădzimare, plinire, preceapere, prilăstirea, pustiinre, batere-jioc, sprejenirea, vedearea, schimbarea, luminrarea, lăudare, amistuirea, scoaterea, precepere, mângâiarea, spunrere, călcare, strigarea, plângere, micşurarea, putredire, giudecare, cuntinrirea, gilăluire, cădearea, izbavire, ispăsire, mâhnire, facerea, cearerea, smiintire, întrarea, ieşirea, prădarea, străjuire, şedearea, scularea, tămăduire, mântuirea, durmitare,*

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

urdzirea, luminrarea, rrădicarea, ţinreare, îngrădire, înglotirea, amistuirea, cădere, străbatere, strigare, lăudarea (*Psaltirea Hurmuzaki*, 1491–1520)

(14) *puteare, învierea, îngroparei, putredire, stricare, jungheare, vindecare, mântuirea, căđeare, strigare, judecare, plângerea, vrearea, piiardere, călcarea, râvnirea, scularea, înviarea, izbăvire, răbdare, nădăjduire, ucidere, strângerea, ţineare, perire, bearea, scrâşnirea, vândecarea, lăudarea, tâmpinarea, mântuire, ştirea, strigare, izbăvirea, judecare, durearea, plângerea, ţinearea, naşterea, cunoaşterea, slăvirea, îmăplearea, descântarea, neavere, certare, cercetare, adunarea, răbdarea, şedearea, lăsarea, umbrire, punerea, slujirei, vindere, cumpărare, flămânzire, prevegheare, nemâncare, răstignire, zicerea* (Coresi, *Tâlcul evangheliilor*, 1567–1568)

(15) *împreunare, răsipirea, putearea, bună-vrearea, perirea, lăsarea, scularea, aşteptarea, lăcuirea, perirea, ispovedire, ţinearea, rădicarea, fugirea, izbăvire, glotirea, mâncarea, bearea* (Coresi, *Molitevnic rumânesc*, 1567–1568)

(16) *lăsarea, dobândire, plângere, uciderea, învierea, dulce-dăruirea, aducerea, îmvierea, schimbare, giudecare, giudecarea, perire, giudecare, întrebare, cearere, ascultare, întrebarea, vedeare, cutedzare, împutare, ierrnare, lepădare, dosădirea, cutedzare, tremeatere, bună-rrebdare, tremeaterea, rrebdare, schimbare, adaugerea, tremeatere, strigarea, rrătăcirea, spurerea, izbăvire, spunrere, îmviere, învierea, ascultarea, putrediriei, sfintire, cumândare, poticnirei, cerrcetariei, zidirea, vrăjbirea, tremeatere, sleiriei, murrguire, ispitirea, ivirea, sărutarea, tremeatere, pomenirea, părăsire, perirea, vedearea* (*Codicele voroneţean*, 1563–1583)

(17) *bunăvestire, bunăvrerea, suirea, împreunare, sfătuirea, ascultarea, învierei, ţineriei, iubirea, mântuire, căirea, întoarcerea, înălţarea, tăiare, părearea, pohtire, săgetarea, căirea, înălţarea, căđeare, piiarderei, mântuire, dosădire, ocărârea, răpire, putearea, ştire, meargerea, biruirei, răpirei, înfrângere, înălţarea, frângerea, isprăvirea, uciderea, isprăvirea, răbdare, cucerire, ascultare, vindecare, îndulcire, împutare, pierzarei, scădeare, înotare, întoarcerea, îndulcire, căđearea, întoarcerea, înfrângerea, mâniiare, deştingerea, mâhnirea, făgăduirea, ţinearea, venire, isprăvirea, îndrăznire, isprăvirea, nemiluire, miluire, vrearea, întrebare, eşirea-i, ispovedire, putearea, ocărâre, arătare, râvnire, ertare, răbdare, vindecare, ogodire, plângere, împutarea, dare, căutarea, ivirea, suspinare, beare, dereptare, păzirea, meargerea, lepădarea, împreunare, rupere, răstignirea, râvnirea, facerea, păreare, gonire, piiarderea, neţineare, izbăvire, mângâiare, spălare, zidire, protivire, striinare, înviere, adurmire, descoperire, împreunare, lăcuire, răstignire, venire, răbdarea, ertarea, vânzare, mângâiarea, pohtire, îndrăznirea, îndrăznire, răbdare, împreunare, iubire, gătirea, îndemnare, ascultarea, plăcearea, arătare, vedearea, tăceare, răstignire, pipăirea, cucerire, îndrăznire, îngoparea, răbdare, isprăvire, piiardere, răsipire, slobozirea, treacerea, facerea, dăruire, îndrăznire, prădare, ucidere, îmblare, odihnire, ardere, afumare, scuipirea, scăderea, îndrăznire, bună-slăvire, sărutarea, biruire* (Coresi, *Carte cu învăţătură*, 1581)

(18) *ştirea, descălecarea, tremeaterea, împutarea, judecare, udarea, mâncare, vederare, putearea, mâncare, zicere, zidirea, ţinearea, orbire, strigarea, perire, săgetare, giunghearea, ardere, îngrupare, audzirea, auzirea, grăirea, naştereei, naşterea, stricare, iertare, luptare, dureare, întrebarea, aşteptarea, purtarea, plângere, plângerea, strigarea, facerea, ardere, adunarea, iubire, vindecare, creşterea, dare, audzirea, ungere* (*Palia de la Orăştie*, 1581–1582)

(19) *ştire, pierdere, peirea, puteare, lucrare, învierea, cearerea, plecare, ucidere* (*Documente*, 1521–1600).

2.2. *Supinul ambiguu (verbo-nominal)*

Acest tip de supin este foarte rar atestat, comparativ cu supinul nominal, în primele texte româneşti. În multe cazuri, numai absenţa determinanţilor şi a altor subordonaţi de tip nominal determină încadrarea în categoria supinului ambiguu. Ipoteza pe care am propus-o în alte comunicări şi articole (Dragomirescu 2012a, b, c, d) este aceea că supinul verbo-nominal a

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

apărut în interiorul limbii române, pornind de la supinul nominal, în contexte prepoziţionale, în care prezenţa prepoziţiei, corelată cu absenţa modificatorilor, determină absenţa articolului şi a altor determinanţi. Această formă nominală lipsită de caracteristicile sintactice ale numelui este reinterpretată ca o formă ambiguă categorial şi, ulterior, ca o formă verbală. Primele texte româneşti ilustrează tocmai acest stadiu de „gramatici paralelele", în care este foarte greu de decis valoarea nominală sau ambiguă a formelor.

2.2.1. În **secolul al XVI-lea**, supinul ambiguu (şi greu de interpretat) este ilustrat mai frecvent de formule stereotipe, multe păstrate şi în limba actuală şi lexicalizate / împietrite ca atare: *în svărşit* (*Psaltirea Hurmuzaki*, 1491–1520), *di început* (*Glosele Bogdan*, 1520–1630), *de început, din început, fără început* (Coresi, *Tâlcul evangheliilor,* 1567–1568), *den începutu, în sfârşitu, pre înţelesu* (Coresi, *Carte cu învăţătură*, 1581), la care se adaugă cu mare frecvenţă denumirile punctelor cardinale *răsărit* şi *apus.*

În afară de aceste situaţii discutabile, trei tipare de supin sunt prezente în **secolul al XVI-lea**, toate cu o frecvenţă foarte mică.

(a) Supinul circumstanţial (dependent de un verb sau de un adjectiv), deşi rar, este cel mai bine reprezentat dintre tipurile de supin ambiguu.

(20) *Că au scos sufletul mieu de la moarte, ochii m<i>ei den lacrămi şi picioarele meale* ***den lunrecat*** (*Psaltirea Hurmuzaki*, 1491–1520, 186), în paralel cu infinitivul cu aceeaşi valoare *Că ai mântui<t> sufletul mieu de la moarte, ochii miei de lacrămi şi picioarele meale* ***den lunrecare*** (p. 134)
(21) *Popa să lase 4 molitve* ***pănă la lepădat*** (Coresi, *Pravila*, 1560–1562, 226)
(22) *Iară ale păcătoşilor suflete,* ***după ieşit*** *aşa se şi duc* (Coresi, *Tâlcul evangheliilor,* 1567–1568, 75)
(23) *Mai bine în besearecă cinci cuvinte a grăi* ***cu înţeles****, să înveţe şi alalţi* (Coresi, *Molitevnic rumânesc*, 1567–1568, 189)
(24) *Încungiurară-mă ca leul gata* ***spre vânat*** *şi ca puiul de leu ce lăcuiaşte în ascunsul său* (Coresi, *Molitevnic rumânesc*, 1567–1568, 206)
(25) *Că învaţă pre noi ca nu ne trebuiască multu, şi* ***cu sârguitu*** *şi cu pază să facemu lucrulu lu Dumnezeu* (Coresi, *Carte cu învăţătură*, 1581, 157)

Exemple speciale sunt (26) şi (27), în care apare un circumstanţial de relaţie dependent de un adjectiv, precedat de prepoziţia *pre*, respectiv *la*, ultima specializându-se ulterior pentru această funcţie:

(26) *Iosif va creaşte făt crescând şi frumos* ***pre căutat*** (*Palia de la Orăştie*, 1581–1582, 175).
(27) *cine era măiestru* ***la cioplit, la ţesut*** *şi* ***la cusut*** (*Palia de la Orăştie*, 1581–1582, 309).

(b) Supinul cu regent nominal este rar în textele din secolul al XVI-lea pe care le-am inclus în corpus (vezi şi Stan 2001, în ELR, s.v. *supin*):

(28) *Ţinutul Bârladul: 427 istov; 114 pre dup-înse; 87 săraci; 129 neamişi; 22 vătaşi; 155 curteani; 9 oameni cu cărţi* ***de iertat*** (*Documente*, Catastif, *Moldova, 20 februarie 1591, 170)
(29) *Şi după ce ară fi trecând dzilele* ***de plâns*** (*Palia de la Orăştie*, 1581–1582, 176)
(30) *Şi fă lu Aaron frăţâni-tău veşminte sfinte* ***de îmbrăcat,*** *pre slavă şi pre podoabă* (*Palia de la Orăştie*, 1581–1582, 270)
(31) *cum lu Aaron veşmânte* ***de îmbrăcat*** *să-i facă* (*Palia de la Orăştie*, 1581–1582, 270)
(32) *şi băgă apă într-însă* ***de spălat*** (*Palia de la Orăştie*, 1581–1582, 317).

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

În afară de aceste exemple clare, am înregistrat şi două exemple în care valoarea nominală a supinului pare să fie dominantă (dată fiind posibilitatea de apariţie, în acelaşi context, a unui substantiv prototipic), deşi nu este exclusă nici interpretarea ca supin verbo-nominal:

(33) *Cap al doile,* ***de scumpărat*** (Coresi, *Catehismul,* 1559–1560, 103)
(34) *Aceasta zise, scuipi la pământu, şi făcu tină* ***de scuipitu,*** *şi unse ochii orbului* (Coresi, *Carte cu învăţătură,* 1581, 165).

De altfel, Densusianu (1961: 152), consideră că, în secolul al XVI-lea, formele *apă de* ***spălat,*** *apă de* ***băut*** sunt exclusiv substantivale. Absenţa unor indicii morfologice şi sintactice de tip nominal ne îndreptăţeşte însă să considerăm aceste forme ca fiind ambigue categorial.

(c) Supinul cu regent verb copulativ este foarte rar atestat în secolul al XVI-lea. Atestările din (35)–(36), la care se adaugă numeroase atestări din secolul al XVII-lea, infirmă ideea exprimată de Frâncu (1997: 349), conform căruia supinul cu funcţie de nume predicativ este o inovaţie care apare în a doua jumătate a secolului al XVII-lea şi este foarte rar în texte.

(35) *Credinţa iaste* ***dentru auzit,*** *iară auzitul iaste pren cuvântul lu Dumnezeu* (Coresi, *Tâlcul evangheliilor,* 1567–1568, 49)
(36) *că Domnul piiarde-va acest oraş, ce fu* ***de râs*** *această beseadă înaintea lor* (*Palia de la Orăştie,* 1581–1582, 61).

(d) În afara acestor tipare clare, există, în corpusul cercetat pentru secolul al XVI-lea, şi un context mai greu de interpretat, în care supinul cu *de* este dependent de verbul *a trebui.* Acest exemplu este special pentru că, în aceeaşi perioadă, verbul *a trebui* se construia, în toate textele cercetate, cu infinitiv:

(37) *Şi după aciia, rog domnivoastră că amu aicea nişte cazaci tremiş de vodă de păzescu margeni<le>, ci le trebuieşti* ***de băgat*** *aicea, ci tremitimu un berbiru alu loru şi o slugă a mea să cumpere ce le va trebui* − Scrisoare, *Craiova, [noiembrie 1599 – septembrie 1600] (*Documente,* 118).

Datele din corpus confirmă ideea din Frâncu (1997: 141, 2009: 132), conform căruia în perioada 1532–1640 supinul este extrem de rar folosit şi infirmă observaţia lui Diaconescu (1971: 152), care susţinuse că în secolele al XVI-lea – al XVIII-lea sunt atestate numai supine nominale (însoţite de articolul hotărât).

2.2.2. În **secolul al XVII-lea**, supinul ambiguu este atestat în general în aceleaşi tipare de construcţie, neînregistrându-se noutăţi semnificative până spre sfârşitul secolului. Ca frecvenţă, supinul circumstanţial este bine reprezentat în continuare, iar supinul cu regent nominal şi cel cu regent verb copulativ sunt mai bine reprezentate decât în secolul al XVI-lea. Două texte din ultimul deceniu al secolului al XVII-lea marchează o diversificare a construcţiilor cu supin verbo-nominal: *Dicţionarul* lui Corbea (analizat în detaliu de Pană Dindelegan 2011) şi *Foletul novel.*

(a) În cele două texte menţionate apare pentru prima dată în corpusul cercetat **supinul complement al unui adjectiv** (spre deosebire de supinul circumstanţial dependent de un adjectiv, care este atestat din secolul anterior – vezi (26), (27)):

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

(38) *lesne* ***de întâns,*** *lesne de întângere* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 25)
(39) *anevoie* ***de hiert*** *(hierbătoare)* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 61)
(40) *bun* ***de depărtat, -ă*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 188)
(41) *mântuicios, -ă, lesne* ***de mântuit*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 192)
(42) *bun* ***de trăit*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 211)
(43) *făcători* ***de râs,*** *aşezători de râdere* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 217)
(44) *bun* ***de lăcuit****, -ă* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 226)
(45) *dătători* ***de prisosât*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 280)
(46) *dumnezăiţa sloveasnicei voroave făcătoare* ***de crezut*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 386)
(47) *strângători* ***de călcat,*** *-re,* ***de călcat*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 403)
(48) *pământ de câmp lucrăcios, bun* ***de lucrat*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 509)
(49) *Vreame bună* ***de vănat*** (*Foletul novel,* 1693–1704, 111).

(b) În această perioadă, este atestat pentru prima dată în corpusul cercetat şi **supinul dependent de un verb aspectual:**

(50) *stau* ***de hiertu*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 148)
(51) *de gătat, -ă, de gătat* ***de chivernisit*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 263)
(52) *gătesc unele-altele* ***de clădit, de zidit*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 303).

(c) Găsim şi o primă atestare – nu foarte convingătoare însă, din cauza contextului sintactic foarte limitat şi a posibilităţii de substituţie a supinului cu un substantiv – a **supinului dependent de un verb cu regim prepoziţional**:

(53) *dau* ***în rupt*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 336).

2.2.3. Secolul al XVIII-lea aduce noutăţi mai semnificative decât secolul precedent.
(a) Supinul dependent de un verb cu regim prepoziţional – a cărui atestare în secolul precedent este discutabilă – apare în construcţii mai clare şi cu prepoziţii diverse:

(54) *şi deşi feriia mâna* ***de sărutat,*** *la picioare-i cădea şi i să închina* (Cantemir, *Istoria ieroglifică,* 1705, 136)
(55) *lucrul* ***la săvârşit*** *s-au adus* (Cantemir, *Istoria ieroglifică,* 1705, 193)
(56) *ci îl lua* ***în râs*** *şi în batjocură* (Antim, *Predici,* înc. sec. XVIII, 162)
(57) *cât altul lucrurile la cap şi* ***la săvârşit*** *ca acele a aduce n-ar fi putut* (Radu Greceanu, *Începătura istoriii,* 1711, 14)
(58) *numaidecât au început a să găti* ***de purces*** *înainte, precum i să poruncise* (Radu Greceanu, *Începătura istoriii,* 1711, 78)
(59) *Am deschentat de orbanz (I),* ***de adochiat,*** *de scerpe, de dragoste* (*Diverse materie,* sec. XVIII, 79)
(60) *iară tu mă iei în* ***râs*** (*Viaţa lui Bertoldo,* înainte de 1774, 141)
(61) *Şi cum i-au dzis „viermi, doamne”, au şi tăcut* ***de strănutat*** (Neculce, *Letopiseţul,* sec. XVIII, 113)
(62) *Acesta îndemna pre Gligorie-vodă tot* ***la luat,*** *şi pre toţ boierii moldoveni îi sărăciè şi-i depărta de cătră mila domnească* (Neculce, *Letopiseţul,* sec. XVIII, 349)
(63) *L-au luat* ***în râs*** *şi cu ironie zice* (Maior, *Procanon,* 1783, 67)
(64) *Şi vrăjmaşilor lor îi face* ***de râs*** *şi de batjocură* (Clain, *Propovedanie,* 1784, 82).

(b) O altă noutate este **supinul dependent de un adverb cu regim prepoziţional**:

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

(65) *altele, acmu, aproape* ***de fătat,*** *pântecele de mijloc în gios le trăgea* (Cantemir, *Istoria ieroglifică*, 1705, 168)
(66) *Deci, când va fi aproape* ***de fiert,*** *să-i pui puţintel miez de pâine* (*Carte de bucate*, sf. sec. XVII – înc. sec. XVIII, 101)
(67) *când va fi aproape de* ***fiert*** (*Carte de bucate*, sf. sec. XVII – înc. sec. XVIII, 105, 106, 109, 110, 112, 114, 115, 125, 129, 131, 132, 133, 138, 140, 141, 142, 151)
(68) *când va fi aproape* ***de fript*** (*Carte de bucate*, sf. sec. XVII – înc. sec. XVIII, 137)
(69) *când vor fi aproape* ***de fiert*** (*Carte de bucate*, sf. sec. XVII – înc. sec. XVIII, 117)
(70) *pre urmă, aproape* ***de turnat,*** *pune puţintică zeamă de lămâie* (*Carte de bucate*, sf. sec. XVII – înc. sec. XVIII, 127).

(c) Tot în secolul al XVIII-lea este atestat pentru prima dată în corpusul nostru şi **supinul după verbe tranzitive, în construcţii cu elipsa regentului nominal,** care au, foarte probabil, la origine prima dintre construcţiile cu supin verbo-nominal atestate, supinul cu regent nominal:

(71) *Ciè adùch szarani* ***de vendut?*** − it. *Che portano li vilani* ***da vendere?*** (*Manuscrisul de la Göttingen*, sec. XVIII, 125)
(72) *Nu intra nime la dânsul, fără cât numai baş-bulubaş, cându-i duce* ***de mâncat*** (Neculce, *Letopiseţul*, sec. XVIII, 253)
(73) *Că era un omŭ rău, şi nici* ***de mâncat,*** *nici de cheltuială nu le da* (Neculce, *Letopiseţul*, sec. XVIII, 300)
(74) *Le dau* ***di mâncat,*** *iar la sfat sau în capul mesâi nu-i pun, nici îi amestecă* (Neculce, *Letopiseţul*, sec. XVIII, 383).

(d) Supinul cu valoare adjectivală, având aceeaşi istorie cu cel discutat mai sus, apare pentru prima dată ca **apoziţie**:

(75) *Iară cei răi şi cei nevrednici să se ruşineze şi să înceapă a lepăda simţirea cea dobitocească şi a fi oameni rumâni, adecă* ***de săvârşit,*** *că mult iaste a fi născut rumân* (Clain, *Scurtă cunoştinţă*, 1796, 224).

(e) Tot cu valoare adjectivală apare şi **supinul cu funcţie de predicativ suplimentar**, în construcţii cu elipsa verbului copulativ *a fi:*

(76) *Atâtea albine câte vei socoti* ***de ajuns*** *pentru un roiu* (Molnar, *Economia stupilor*, 1785, 118).

(f) O inovaţie importantă este apariţia supinului în **tiparul de tematizare** a predicaţiei (analizat în detaliu de Pană Dindelegan 2003); două dintre exemple, (77) şi (79), sunt extrase din texte traduse din italiană:

(77) *Deci îl spânzură într-un buriu cu must de vedre 10 şi-l lasă să stea până în primăvară, când să pritocesc vinurile, şi atuncea să scoţi săculeţul, iară* ***de băut*** *să să bea ca şi alte vinuri noao* (*Carte de bucate*, sf. sec. XVII – înc. sec. XVIII, 160)
(78) *şi mai ales pe oamenii lui Constandin-vodă i-au stins, măcar că* ***de omorât*** *nu i-au omorât pă nimeni* (*Anonimul brâncovenesc*, 1706–1717, 344)
(79) *Apoi, văzând că vremea trece şi, cât merge, slăbeşte şi* ***de spus*** *tot nu-i spune, păzi vreme într-o zi, când era numai ea singură în casă, şi începu a o întreba aşa* (*Filerot şi Anthusa*, sec. XVIII, 316).

BDD-V891 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

Este de menţionat şi faptul că în această perioadă am înregistrat pentru prima dată supinul circumstanţial cu *la* cu valoare finală, care, aşa cum am arătat în Dragomirescu (2011), este în distribuţie complementară cu infinitivul cu valoare finală, productiv până în secolul al XVII-lea:

(80) *Că precum împăraţii cu alt feliu de haine când merg* ***la vânat,*** *cu alt fel când merg la îngropăciuni* (Antim, *Predici*, înc. sec. XVIII, 176).

2.2.4. În **secolul al XIX-lea,** pe lângă construcţiile deja menţionate, continuă diversificarea tiparelor cu supin.

(a) În această perioadă este atestat şi **supinul cu regent construcţie impersonală conţinând un adverb** (*tough*-construction), în construcţii cu (85)–(86) sau fără (81)–(84) avansări ale complementelor supinului.

(81) *că şi popia are multe năcăfale, e greu* ***de purtat*** (Creangă, *Amintiri*, 1881, 37)
(82) *mai ales duminica la biserică, la horă, unde-i frumos* ***de privit****, şi pe la scăldat, în Cierul Cucului, unde era bătelişteа flăcăilor şi a fetelor* (Creangă, *Amintiri*, 1881, 53)
(83) *cum e mai bine* ***de tras*** *la om în gazdă* (Creangă, *Amintiri*, 1881, 77)
(84) *Mai greu* ***de tămăduit*** *decât bubele erau apucăturile şi năravurile...* (Caragiale, *Păcat...*, 1892, 30)
(85) *şi ea după mine până-n dreptul ocolului, pe unde-mi era iar greu* ***de sărit*** (Creangă, *Amintiri*, 1881, 52)
(86) *Planul era uşor* ***de înţeles*** (Caragiale, *O făclie de Paşte*, 1892, 14).

(c) O singură atestare are, în corpusul cercetat, **supinul cu valoare de imperativ:**

(87) ***La culcat****, băieţi, că trece noaptea; vouă ce vă pasă, când aveţi demâncare sub nas!* (Creangă, *Amintiri*, 1881, 47).

(d) Tot o singură atestare are şi **„supinul" adverbial,** care este, cu siguranţă, mai vechi în limbă, însă nu a apărut până acum în corpusul cercetat:

(88) *Un copist avizat a se cultiva* ***pe apucate*** (Eminescu, *Sărmanul Dionis*, 1873, 35).

2.3. *Supinul verbal*

Primele atestări ale supinului verbal (cu un complement direct sau cu subiect) sunt de la sfârşitul secolului al XVII-lea. Primul text în care apare supinul cu un complement direct – şi cel mai bogat în atestări – este dicţionarul lui Corbea (din care am preluat mai jos numai exemplele din primele 200 de pagini; vezi Pană Dindelegan 2011). Un alt text foarte bogat în exemple de acest tip sunt *Amintirile* lui Ion Creangă, în care se observă o diversificare foarte importantă tipurilor de regenţi. Aşa cum se poate constata din lista de exemple de mai jos, supinul verbal este atestat mai întâi în contexte cu regent nominal sau în contexte circumstanţiale, apoi în contexte cu regent verb aspectual (în structuri adesea ambigue, în care nu este clar dacă obiectul direct este dependent de verbul aspectual sau de supin), în structuri cu control şi în contexte cu regent verb cu regim prepoziţional şi, în fine, supinul dependent de verbe fără regim prepoziţional, de adjective etc. Ca observaţie generală, diversificarea supinului verbal în funcţie de tipul de regent respectă, în linii mari, ordinea diversificării supinului verbo-nominal.

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

(a) Supin cu un complement direct:

(89) *mescioară* ***de numărat*** *banii sau* ***de socotit*** (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 3)
(90) *mescioară* ***de socotit*** *sau tablă* ***de numărat*** *banii* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 3)
(91) *meşteşugire* ***de zidit***, ***de făcut*** *ceva* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 52)
(92) *loc* ***de făcut*** *bani*, *loc* ***de schimbat*** *bani* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 53)
(93) *hier de încreţeala părului (****de încreţât*** *părul)* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 82)
(94) *vas* ***de ţânut*** *ulei* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 87)
(95) *loc* ***de ţânut*** *ceva* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 119)
(96) *stuf uscat, mărunţâş* ***de aţâţat*** *focul* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 136)
(97) *puteare* ***spre făcut*** *putânţă* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 175)
(98) *pană* ***de crăpat,*** *pană* ***de despicat*** *leamne* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 183)
(99) *când* ***pentru făcut*** *folosul de obşte cineva să fericeşte* (Cantemir, *Istoria ieroglifică,* 1805, 106)
(100) *Şi până va isprăvi preotul* ***de citit*** *12 evanghelii vor fi şi pe aţă 12 înnodături* (*Descântece,* sec. XVII–XIX, 310)
(101) *Aceste cuvinte să zici când vei face nodurile le fieştecari nod vei înnoda să zici şi isprăvind 12 evanghelii* ***de cetit,*** *vor fi şi pre aţă 12 noduri* (*Descântece,* sec. XVII–XIX, 311)
(102) *că le-au învăţat toate* ***de covârşit****, încât şi dascalii să minuna de precopsale ei* (*Filerot şi Anthusa,* sec. XVIII, 213)
(103) *Nu ne săturam de domni de ţară, nici* ***de măritat*** *fetele după peminteni* (Neculce, *Letopiseţul,* sec. XVIII, 382)
(104) *şi când era* ***de făcut*** *ceva treabă, o cam răream de pe-acasă* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 63)
(105) *şi mă ascultă el, şi mă ascultă, şi unde nu s-apucă* ***de însemnat*** *la greşele cu ghiotura pe o draniţă* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 29)
(106) *De-amu puneţi-vă* ***pe făcut*** *privigheri de toată noaptea şi parascovenii câte vă place, măi băieţi* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 47)
(107) *încep a mă da* ***la scris****, şi* ***la făcut*** *cadelniţa în biserică, şi* ***la ţinut*** *isonul, de parcă eram băiet* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 30)
(108) *Musteciosul Davidică de la Fărcaşa, până tipărea o mămăligă, mântuia* ***de spus*** *pe de rost, răpede şi fără greş, toată istoria Vechiului Testament* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 70)
(109) *După ce mântuim* ***de băut*** *cana ceea, ni se aduce alta* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 78)
(110) *pândim când erau ceilalţi duşi de-acasă şi ne apucăm* ***de făcut*** *poşte* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 79)
(111) *Dar când auzeam* ***de legănat*** *copilul, nu ştiu cum îmi venea* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 60)
(112) *Na! satură-te* ***de făcut*** *şagă cu mine, cârpaciule!* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 85)
(113) *ţevi* ***de făcut*** *sucală* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 59)
(114) *Şi-mi aduc aminte că odată, la o clacă* ***de dezghiocat*** *păpuşoi, i-am scos Măriucăi un şoarec din sân* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 59)
(115) *D-apoi vara, în zilele de sărbătoare, cu fetele pe câmpie, pe colnice şi mai ales prin luncile şi dumbrăvile cele pline de mândreţe,* ***după cules*** *răchiţică* ***de făcut*** *gălbenele, sovârv* ***de umplut*** *flori, dumbravnic şi sulcină* ***de pus*** *printre straie, cine umbla?* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 59)
(116) *chiar mai dinioarea l-am văzut umblând prin târg, cu cotul subsuoară,* ***după cumpărat*** *sumani, cum îi e negustoria, şi trebuie să fie pe-aici undeva, ori în vro dugheană,* ***la băut*** *adălmaşul* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 56)
(117) *Toate ca toatele, dar* ***la cusut*** *şi* ***sărăduit*** *sumane şi mai ales la roată, mă întreceam cu fetele cele mari din tors* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 59)
(118) *mâne, poimâne avem să ne trezim nişte babalâci gubavi şi oftigoşi − numai buni* ***de făcut*** *popi, ieşiţi din Socola* (Creangă, *Amintiri,* 1881, 92)

BDD-V891 © 2012 Editura Universității din București
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

În exemplul (118), substantivul *popi* este interpretabil ca obiect direct numai dacă verbul *a face* are valoare pasivă; dacă verbul *a face* are valoare activă, atunci *popi* este nume predicativ. În oricare dintre interpretări, se menţine valoarea verbală a supinului *de făcut.*

(b) Supin cu subiect:

(119) *loc* ***de cinat*** *şase înş, scaun* ***de şezut*** *şase oameni* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 232)
(120) *loc* ***de alergat*** *caii* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 234)
(121) *locuri* ***de iernat*** *oştile* (Corbea, *Dictiones,* 1691–1697, 237)
(122) *Că nu s-amesteca nime, să îmble alţi zlotaşi de la curte, fără cât numai boierii acie ce le era daţi în sama lor, de era capete pe margene, şi avè şi vreme* ***de vinit*** *mojâcii, că era oşti pe hraniţă* (Neculce, *Letopiseţul,* sec. XVIII, 254)

3. Concluzii

Această cercetare de corpus confirmă faptul că supinul nominal era frecvent încă din primele texte româneşti, spre deosebire de supinul ambiguu, verbo-nominal, şi de cel verbal, care au apărut şi s-au diversificat treptat, începând din secolul al XVI-lea.

Supinul verbo-nominal s-a diversificat astfel:

• în secolul al XVI-lea: supinul circumstanţial (inclusiv cel dependent de un adjectiv), supinul cu regent nominal şi supinul cu regent verb copulativ;

• în secolul al XVII-lea: supinul complement al unui adjectiv şi supinul dependent de un verb aspectual;

• în secolul al XVIII-lea: supinul dependent de un verb cu regim prepoziţional şi de un adverb cu regim prepoziţional, supinul în construcţii cu elipsa regentului nominal, supinul-apoziţie, supinul cu funcţie de predicativ suplimentar şi supinul în tiparul de tematizare a predicaţiei;

• în secolul al XIX-lea: supinul dependent de o construcţie impersonală conţinând un adverb de tip *tough*, supinul cu valoare de imperativ şi supinul adverbial (tipul *pe apucate*).

Supinul verbal este atestat de la sfârşitul secolului al XVII-lea, iar diversificarea tipurilor de regenţi continuă până în secolul al XIX-lea. Contextele limitate numeric în care apare supinul verbal nu permit stabilirea unei cronologii clare a tiparelor.

Relevanţa acestor observaţii pentru relaţia dintre supinul românesc şi cel latinesc poate fi sintetizată astfel: supinul latinesc apărea în două tipuri de construcţii (*eo venatum* ‘mă duc să vânez’ şi *facile dictu* ‘uşor de spus’ – pentru o sinteză a informaţiilor bibliografice, vezi Dragomirescu 2012d); corespondendele româneşti ale acestor construcţii, supinul cu valoare finală şi supinul complement al unui adjectiv, nu sunt atestate în primele texte româneşti, ci abia în secolul al XVIII-lea, respectiv al XVII-lea. Acest fapt constituie un argument important în favoarea lipsei de continuitate a supinului din latină şi a celui din română.

CORPUS

Antim Ivireanul, *Predici*, ed. G. Ştrempel, Bucureşti, Editura Academiei, 1962.
I. Budai-Deleanu, *Ţiganiada,* ed. Florea Fugariu, Bucureşti, Editura Minerva, 1981.
Dimitrie Cantemir, *Istoria Ieroglifică*, I, ed.. P. Panaitescu, I. Verdeş, Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1965.
I. L. Caragiale, *Kir Ianulea. Nuvele şi povestiri*, Bucureşti, Editura Albatros, 1979.
Gheorghe Chivu, „Cei doi excessuri a amerii” − o „istoriolă” romantică într-un calendar de la sfârşitul secolului al XVIII-lea, *Limbă şi literatură*, I-II, 2002, p. 84−98.
Codicele voroneţean, ed. Mariana Costinescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1981.

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

Teodor Corbea, *Dictiones latinae cum valachica interpretatione* [1691−1697], ed. Alin-Mihai Gherman, Volumul I: Studiu introductiv, note şi text, Clusium, 2001.
Coresi, *Tâlcul evengheliilor şi Molitevnic rumânesc*, ed. Vladimir Drimba, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1998.
Coresi, *Carte cu învăţătură*, ed. de Sextil Puşcariu, Al. Procopovici, vol. I, Textul, Bucureşti, Atelierele Grafice Socec & Co., 1914. (200 de pagini)
Miron Costin, *Opere alese. Letopiseţul ţărîi Moldovei. De neamul moldovenilor. Viiaţa lumii*, ed. Liviu Onu, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1967.
Ion Creangă, *Amintiri din copilărie. Poveşti. Povestiri*, Bucureşti, Jurnalul Naţional, 2009.
Cronicari munteni, ed. Mihail Gregorian, I, *Stolnicul Constantin Cantacuzino, Anonimul Cantacuzinesc, Radu Popescu*, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1961.
Cronicari munteni, ed. Mihail Gregorian, II, *Radu Greceanu, Anonimul Brâncovenesc*, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1961.
Documente şi însemnări româneşti din secolul al XVI-lea, Text stabilit şi indice de Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Magdalena Ioniţă, Alexandru Mareş şi Alexandra Roman-Moraru, Introducere de Alexandru Mareş, Bucureşti, Editura Academiei, 1979.
Dosoftei, *Psaltirea în versuri*, ed. N. A. Ursu, Iaşi, 1974.
Mihai Eminescu, *Proză literară*, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1964.
Foletul novel. Calendariul lui Constantin Vodă Brâncoveanu, 1693−1704, ed. Emil Vârtosu, Bucureşti, 1942.
La storia di Filerot e Anthusa. Istoria lui Filerot şi a Anthusei (ms. 1374 BAR − Bucarest), Edizione critica, introduzione e traduzione a cura di Angela Tarantino, Roma, Bagatto Libri, 1996.
Lettres roumaines de la fin du XVIe siècle et du début du XVIIe siècle tirées des archives de Bistritza (Transylvanie) publiées par Alexandre Rosetti, Bucureşti, Atelierele grafice Socec & Co., Societate Anonimă, 1926.
Dinicu Golescu, *Scrieri*, ed. Mircea Anghelescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1990.
A. Goţia, *Monumenta linguae. Sicriul de aur*, ediţia a II-a adăugită şi îmbunătăţită, Cluj, Editura Napoca Star, 2008.
Manuscrisul de la Ieud, ed. Mirela Teodorescu şi Ion Gheţie, Bucureşti, Editura Academiei, 1977.
Ion Neculce, *Letopiseţul Ţării Moldovei şi O samă de cuvinte*, ed. Iorgu Iordan, Bucureşti, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, 1955.
Palia de la Orăştie, 1581-1582, ed. Viorica Pamfil, Bucureşti, Editura Academiei, 1968.
O lume într-o carte de bucate, Manuscris din epoca brâncovenească, ed. Ioana Constantinescu, Editura Fundaţiei Culturale Române, Bucureşti, 1997.
Giuseppe Piccillo, *Il ms. Romeno Asch di Göttingen* (sec. XVIII), *Travaux de linguistique et de litterature*, XXV, 1, Strasbourg, 1987, p. 118−126.
Psaltirea Hurmuzaki, I, ed. Ion Gheţie şi Mirela Teodorescu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005.
Şcoala Ardeleană, I, ed. Florea Fugariu, Bucureşti, Editura Minerva, 1983.
Gheorghe Şincai, *Îndreptare către aritmetică*, Blaj − 1785, ed. Corina Pipoş şi Ion Tudor, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005.
Carlo Tavigliani, *Alcuni manuscritti rumeni sconosciuti di missionari cattolici italiani in Moldava* (sec. XVIII), în *Studi rumeni*, IV, 1929−1930, Roma, 1930, p. 41-104.
Texte româneşti din secolul al XVI-lea, I. *Catehismul lui Coresi*, II. *Pravila lui Coresi*, III. *Fragmentul Teodorescu*, IV. *Glosele Bogdan*, V. *Prefeţe şi epiloguri*, Ediţii critice de Emanuela Buză, Gheorghe Chivu, Magdalena Georgescu, Ion Gheţie, Alexandra Roman Moraru, Florentina Zgraon, coordonator Ion Gheţie, Bucureşti, Editura Academiei, 1982.
Emanuela Timotin, 2010, „Descântecele manuscrise româneşti (secolele al XVII-lea − al XIX-lea), ediţie critică, studii lingvistice şi filologice, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Varlaam, *Opere, Răspunsul împotriva Catihismului Calvinesc*, ed. Mirela Teodorescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1984.
Poeţii Văcăreşti, *Versuri alese*, ed. Elena Piru, Bucureşti, Editura pentru Literatură, 1961.
Viaţa lui Bertoldo. Un vechi manuscris românesc, ed. Galaction Verebceanu, Chişinău, Museum, 2002.

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)

BIBLIOGRAFIE

Brâncuş, Gr., 2007 [1967], „O concordanţă gramaticală româno-albaneză: modul supin", *Limbă şi literatură*, XIII, p. 99-105, republicat în *Studii de istorie a limbii române*, Bucureşti, Editura Academiei Române, p. 167-173.

Densusianu, Ovid, 1961, *Istoria limbii române*, vol. II, *Secolul al XVI-lea*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

Diaconescu, Ion, 1971, „Supinul în limba română din secolele al XVI-lea, al XVII-lea şi al XVIII-lea", *Analele Universităţii din Bucureşti. Limba şi literatura română*, 1-2, p. 151-163.

Dragomirescu, Adina, 2012a, „On the rise of the Latin supine. A parallel with the Romanian supine", comunicare la Universitatea din Oxford, 10 mai 2012.

Dragomirescu, Adina, 2012b, „How does a non-finite verbal form emerge? The Romanian Supine", comunicare la Surrey Linguistic Circle, University of Surrey, 20 martie 2012.

Dragomirescu, Adina, 2012c, „The Romanian supine from a diachronic and comparative perspective", comunicare la seminarul *Formal Approaches to Romance linguistics*, University of Cambridge, 29 februarie 2012.

Dragomirescu, Adina, 2012d, „Du latin au roumain. Une nouvelle hypothèse sur l'origine du supin en roumain", *Revue de linguistique romane* (în curs de revizie).

Dragomirescu, Adina, 2011, „Vechimea şi descrierea supinului cu *la*", *Studii şi cercetări lingvistice*, LXII, 2, 2011, p. 171-182.

Frâncu, Constantin, 1997, „Morfologia", în: Ion Gheţie (coord.), *Istoria limbii române literare. Epoca veche (1532−1780)*, Bucureşti, Editura Academiei Române, p. 113-145, 319-346.

Frâncu, Constantin, 2009, *Gramatica limbii române vechi (1521−1780)*, Iaşi, Casa Editorială Demiurg.

Pană Dindelegan, Gabriela, 1992, „Supinul", în *Sintaxă şi semantică. Clase de cuvinte şi forme gramaticale cu dublă natură (adjectivul, adverbul, prepoziţia, formele verbale nepersonale)*, Bucureşti, Tipografia Universităţii din Bucureşti, p. 128-136.

Pană Dindelegan, G., 2003, „Un tipar sintactic de tematizare forte. *De văzut, am văzut destule*", în *Elemente de gramatică. Dificultăţi, controverse, noi interpretări*, Bucureşti, Humanitas Educaţional, p. 151-164.

Pană Dindelegan, Gabriela, 2011, „Din istoria supinului românesc", în: Rodica Zafiu, Camelia Uşurelu, Helga Bogdan Oprea (eds), *Limba română − ipostaze ale variaţiei lingvistice*, I, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 119-130.

Pană Dindelegan, Gabriela, 2013, „The supine", în: *The Grammar of Romanian*, Oxford, Oxford University Press (sub tipar).

Stan, Camelia, 2001, „Supin", în: Marius Sala (coord.), *Enciclopedia limbii române* (ELR), Bucureşti, Univers Enciclopedic.

ON THE CHRONOLOGY OF THE SUPINE PATTERNS

(*Abstract*)

Thes paper presents supine-related data extracted from a large corpus of old Romanian texts. The aim of the paper is to show that the nominal supine is attested since the earliest Romanian texts, while the verbal supine developed gradually, starting from the 16th century (the supine as an adjunct, the supine in the nominal phrase and the supine after a copula) and ending with the 19th century (the supine selected by non-prepositional verbs, the supine in the *tough*-construction, the supine with an imperative value, and the adverbial supine). All these data show that the Romanian verbal supine is not the direct descendant of the Latin supine, and that only the nominal supine was inherited from Latin.

BDD-V891 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-15 02:40:22 UTC)